

УДК 377.8.093.5.011.3-051:373.3]:[81'243:005.336.2]

DOI <https://doi.org/10.32782/apv/2022.1.2.3>

Поліна ВАСІЛЬЄВА

аспірантка кафедри іноземної філології та лінгводидактики, Запорізький національний університет, вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, Україна, 69600

ORCID: 0000-0003-3813-1172

Бібліографічний опис статті: Васільєва, П. (2022). Структурна модель формування іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі. *Acta Paedagogica Volynienses*, 1, 17–22, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2022.1.2.3>

СТРУКТУРНА МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В КОЛЕДЖІ

У статті розглянуто структурну модель формування іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі, визначено теоретико-методологічне підґрунтя процесу формування іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи, виокремлено такі наукові підходи, як гуманістичний, особистісно орієнтований, системний, які відображені в спроектованій моделі.

Представлено й охарактеризовано етапи формування іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі. На підставі аналізу підходів вітчизняних та зарубіжних дослідників виділено такі чотири блоки: цільовий, теоретико-методологічний, змістовий та результативний. Цільовий блок передбачає відбір студентів учасників, визначення етапності проведення експерименту, врахування адаптаційних особливостей учасників. У першому блоці передбачено викладання спеціалізованого навчального курсу «Іншомовна комунікативна компетентність». Теоретико-методологічний блок полягає у впровадженні виокремлених педагогічних умов формування іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі. У межах етапу розроблені інтегровані завдання різнорівневої складності для здобувачів безпосередньо відпрацьовуються на практичних заняттях. Третій змістовий блок містить традиційні та інноваційні форми та методи формування іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі. Учасники експерименту, поділені на групи, розробляють власні дослідницькі проекти під керівництвом викладача. Названі блоки направлені на виконання єдиної мети – розвитку іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи. Результативний блок є підсумковим та дає змогу оцінити позитивні зміни отриманих результатів дослідження.

Ключові слова: модель, іншомовна комунікативна компетентність, майбутні вчителі початкової школи, коледж.

Polina VASILIEVA

Postgraduate Student at the Department of English Philology and Linguodidactics, Zaporizhzhia National University, Zhukovsky str., 66, Zaporizhzhia, Ukraine, 69600

ORCID: 0000-0003-3813-1172

To cite this article: Vasilieva, P. (2022). Strukturna model formuvannia inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia pochatkovoї shkoly u koledzhi [Structural model of formation of foreign language communicative competence of future primary school teachers in college]. *Acta Paedagogica Volynienses*, 1, 17–22, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2022.1.2.3>

STRUCTURAL MODEL OF FORMATION OF FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS IN COLLEGE

The article considers the structural model of formation of foreign language communicative competence of future primary school teachers in college, determines theoretical and methodological basis of the process formation of foreign language communicative competence of future primary school teachers, highlights scientific approaches: humanistic, personality-oriented, systematic, which are reflected in the designed model.

The stages of formation of foreign language communicative competence of future primary school teachers in college have been presented and characterized. Based on the analyses of the approaches of domestic and foreign researchers, four blocks have been identified, namely: target, theoretical and methodological, substantive and effective. The first block, the target one, is about selecting of students participants, determining the stages of the experiment, taking into account the adaptive characteristics of the participants. The first block provides for the teaching of a specialized training course "Foreign language communicative competence". The second block, theoretical and methodological one, is about introducing separate pedagogical conditions for the formation of foreign language communicative competence of future primary school teachers in college. Within the framework of the stage integrated tasks of different levels of complexity for students have been developed and they are directly worked out in practical classes. The third block includes traditional and innovative forms and methods of the formation of foreign language communicative competence of future primary school teachers in college. Participants of the experiments, divided into groups, develop their own research projects under the guidance of a teacher. The abovementioned blocks are aimed to fulfill the common goal of developing foreign language communicative competence of future primary school teachers in college. The fourth block, effective one, is final and allows you to assess the positive changes in the results of the study.

Key words: model, foreign language communicative competence, future primary school teachers, college.

Постановка проблеми. З метою створення цілісного уявлення про процес формування іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі застосовано метод моделювання.

Аналіз досліджень і публікацій. Отже, для проєктування моделі формування іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі нами розглянуто поняття «модель». Згідно зі словником української мови модель є «зразком якого-небудь нового виробу, взірцевим примірником чогось» (Словник іншомовних слів). Словник іншомовних слів визначає модель (фр. *modele* від лат. *modulus* – мірка, аналог, зразок) як «зразок, примірник чого-небудь; взірець» (Словник іншомовних слів). У загальному розумінні, за тлумаченням філософського словника, модель (від лат. *modus* – міра) – аналог (графік, схема, знакова система, структура) певного об'єкта (оригіналу), фрагмента реальності, артефактів, витворів культури, концептуально-теоретичних утворень. З логічної точки зору дві системи, перша та друга, називають моделлю одна одної, якщо вони ізоморфні або гомоморфні між собою, є відношенням рефлексивним, симетричним і транзитивним, тобто відношенням типу еквівалентності, тому питання про те, яку із систем, першу чи другу, вважати оригіналом, а яку – моделлю, вирішується залежно від конкретної ситуації (Філософський енциклопедичний словник). Українознавець та видатний учений В.І. Шинкарук упевнений, що модель (від лат. *modulus* – «міра, аналог, зразок, взірець») – «відтворення чи відображення об'єкта, задуму (конструкції), опису чи розрахунків, що відображає, імітує, відтворює принципи внутрішньої організації або функціонування,

певні властивості, ознаки та/або характеристики об'єкта дослідження чи відтворення (оригіналу)» (Мороз, 2002).

Саме на методі моделювання ґрунтується розроблення структурної моделі формування іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі. Погоджуємось із дослідником В.В. Киливником у такому: «попри те, що модель є суто теоретичним ідеальним прообразом реального процесу чи об'єкта, вона є результатом абстрактного узагальнення практичного досвіду, співвіднесенням теоретичних уявлень і емпіричних знань про об'єкт» (Киливник, 2019: 124). Отже, процес формування іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі є багаторівневим та динамічним набором блоків, орієнтованим на позитивну динаміку рівня іншомовної комунікативної компетентності випускника коледжу – майбутнього вчителя початкової школи.

Поетапність педагогічного процесу формування залежить від мети дослідження, яке полягає в позитивній динаміці формування іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи. Теоретико-методологічним підґрунтям процесу формування іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи є такі наукові підходи, як гуманістичний, особистісно орієнтований, системний, які відображені в спроектованій моделі. Дослідниця О.В. Шевченко виокремлює такі три основні підходи до формування іншомовної компетентності: гуманістичний, особистісно-діяльнісний, компетентнісний. Вона вважає, що «гуманістичний підхід використаний із метою висвітлення специфіки професійної підготовки

студентів гуманітарних спеціальностей; особистісно-діяльнісний підхід ґрунтується на тому, що формування комунікативної компетентності є різновидом навчальної діяльності студентів гуманітарних спеціальностей і залежить від індивідуальних особистісних характеристик студентів; компетентнісний підхід спрямований на визначення місця і ролі комунікативної компетентності в структурі загальної професійної й життєвої компетентності студентів гуманітарних спеціальностей (Шевченко, 2019: 279). Частково з нею погоджуємось стосовно гуманістичного підходу, який, за дослідженням вченого В.В. Киливника, «відображає принцип людиноцентризму в процесі формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів іноземної мови, гармонізацію педагогічних і соціальних відносин, формування в майбутніх учителів цілісної картини світу, духовної і педагогічної культури» (Киливник, 2019: 127). Також учена О.В. Шевченко вказує на те, що гуманістичний підхід до навчання і виховання «проголошує гуманізм як основний принцип побудови системи освіти, центром якої є людина з її особистісною специфікою та потребами, зокрема й духовними; переорієнтація цілей освіти зі знанневих пріоритетів на пріоритет формування вільного, творчого, соціально зрілого фахівця, формування якого має відбуватися в гуманістично орієнтованому комунікативному просторі вищого навчального закладу, де налаштована ефективна комунікативна взаємодія; формування змісту освіти, який сприяє розвитку гуманістичного світогляду студента, його гуманістичних поглядів та загальнолюдських цінностей. Таким чином, орієнтований навчальний процес сприяє розвитку комунікативних знань, умінь і навичок, гуманістично спрямованого комунікативного процесу в навчальній та позанавчальній діяльності. Організація навчального процесу відбувається на засадах суб'єкт-суб'єктної педагогіки, особистісно орієнтованого навчально-виховного процесу. Гуманізація форм і методів навчання будується на засадах діалогової комунікативної взаємодії з урахуванням домінації гуманістичного навчального, професійного, педагогічного, художнього дискурсу в процесі вивчення філологічних дисциплін» (Шевченко, 2019: 278). Також слід указати на важливість особистісно орієнтованого підходу. Учений

О.М. Тур зазначає, що «особистісно орієнтований підхід визначаємо як методологічну орієнтацію в педагогічній діяльності, що базується на гуманістичному світогляді і дозволяє через опертя на систему взаємопов'язаних понять, ідей гуманістичної педагогіки, гуманних способів педагогічних дій забезпечувати й підтримувати процеси самопізнання, самоактуалізації й самореалізації особистості студента, розвиток його індивідуальності. Суть особистісно орієнтованого підходу в освіті полягає у формуванні суб'єкт-суб'єктних стосунків у педагогічному процесі на основі використання суб'єктного досвіду кожного студента й поваги до його особистості. Саме цей підхід зосереджує увагу на необхідності створення комфортних, безконфліктних і безпечних умов для розвитку та саморозвитку особистості, реалізації її природних потенціалів» (Тур, 2015: 112). Дослідник наголошує, що «під час залучення студентів до комунікативної діяльності, розв'язання ними комунікативних завдань викладач спрямовує свої зусилля на формування особистісних характеристик та якостей студента (його сприймання, пам'яті, мислення, мови, уяви, почуттів, вольових якостей, здібностей, аналітично-критичного ставлення до життя та ін.). Змістом другої позиції є визнання необхідності максимально сприяти комунікативному розвитку майбутнього спеціаліста – умінню продуктивно спілкуватися в різних ситуаціях, умовах, соціальному оточенні тощо. Третю позицію спрямовано на ствердження суб'єктної ролі студента в процесі навчання. Студент є суб'єктом освітнього процесу, активним його учасником» (Тур, 2015: 113). Також слід виокремити системний підхід формування. Як зазначає дослідниця С.Д. Поплавська, системний підхід у формуванні комунікативної компетентності «передбачає дослідження об'єкта освітнього процесу як складної системи, як-от визначення його індивідуальних характеристик і особливостей сприймання зовнішнього середовища; побудова взаємодії з ним на основі оцінки його індивідуальних якостей, оцінка індивідуальних якостей через його характеристику як цілісності, а навчання можна вважати таким видом освітнього процесу, за допомогою якого створюється основа для формування організаційно-педагогічних умов комунікативної компетентності. Системний підхід дозволяє розглядати

процес формування комунікативної компетентності як складне системне утворення, спрямоване на формування сутнісних системних знань та комунікативної компетентності з установленням міжпредметних зв'язків і цілісних уявлень про навколишній світ; визначити комунікативну компетентність як систему з її певною структурою й особливостями, принципами та закономірностями; уможливило прогнозування розвитку комунікативної компетентності в певних соціокультурних умовах, проектування й реалізацію різних моделей керування нею (Поплавська, 2018: 242). Підсумовуючи вищевказане, зазначимо, що вживання зазначених методологічних підходів (як методологічної основи формування іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі) дає змогу спроектувати структурну модель формування та експериментально її апробувати. Структуру іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі визначаємо як сукупність таких складників: мотиваційного, організаційно-діяльнісного, соціолінгвістичного, когнітивно-рефлексивного.

Мотиваційний відображає актуалізацію власних потреб та переконань щодо бажання поширити іншомовне спілкування за рахунок самовдосконалення та самоконтролю, а також прагнення до підвищення рівня власного емоційного інтелекту. Організаційно-діяльнісний ураховує алгоритм надання іншомовних комунікативних знань, умінь та навичок у рамках використання різних джерел інформації, створення сучасних дистанційних комунікативних засобів, що посилюють зворотний зв'язок «викладач-студент», регулювання міжособистісних відносин, правил поведінки та етикету іншомовної комунікації. Соціолінгвістичним передбачено: сукупність знань, умінь, навичок, необхідних для іншомовної комунікації в професійній діяльності; вміння висловлюватись із використанням цілісних і логічних висловів різноманітних функціональних стилів; знання про норми спілкування та правила ведення діалогу; способи відображення думок та почуттів; здатність оцінювати комунікативну ситуацію; критично аналізувати двостороннє іншомовне спілкування; усвідомлювати напрями комунікативного вдосконалення. Когнітивно-рефлексивний відображає засвоєння професійно значу-

щої іншомовної лексики, граматики, фонетики. Складником є необхідність майбутнього вчителя початкової школи виявляти знання щодо країни, мови, історії, національно-культурної специфіки, мовної поведінки носіїв мови, спілкування з представниками різних культур. Процес формування іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі буде результативним за умов дотримання педагогічних умов, а саме: посилення особистісної зацікавленості до ефективного англомовного спілкування в професійній діяльності; моделювання групових комунікаційних заходів із використанням обов'язкового зворотного зв'язку «викладач-студент»; залучення майбутніх учителів початкової школи до міжнародного англомовного комунікаційного середовища; введення предмета «Іноземна мова» в список обов'язкових на етапі зовнішнього оцінювання для випускників шкіл, що виявляють бажання вступати на спеціальність «Початкова освіта»; впровадження англомовного консультування з використанням хмарних технологій та електронних платформ (коучинг та тьюторство). Формування іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі можна розділити на чотири блоки, як зазначено в структурній моделі (табл. 1).

Цільовий блок – вибір студентів для проведення педагогічного експерименту, домовленість про перебіг проведення експерименту, його етапи та особливості, стимулювання до збільшення мотивації для формування іншомовної комунікативної компетентності, адаптаційні моменти учасників експерименту.

У цьому блоці передбачено впровадження спеціалізованого навчального курсу «Іншомовна комунікативна компетентність» для майбутніх учителів початкової школи, щоб забезпечити здобувачів теоретичними знаннями досліджуваного педагогічного явища. Теоретико-методологічний блок – виокремлених педагогічних умов формування іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі. Саме на цьому етапі реалізується такий варіативний складник процесу, як досягнення програмних результатів навчання. До педагогічного експерименту залучають викладачів іноземної мови, викладачів гуманітарного циклу дисциплін, психологів та керів-

Структурна модель формування іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі

Цільовий блок	Мета: формування іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі Завдання: розвиток мотивації до опанування іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі
Теоретико-методологічний блок	Педагогічні умови: посилення особистісної зацікавленості до ефективного англомовного спілкування в професійній діяльності; моделювання групових комунікаційних заходів із використанням обов'язкового зворотного зв'язку «викладач-студент»; залучення майбутніх учителів початкової школи до міжнародного англомовного комунікаційного середовища; введення предмета «Іноземна мова» в список обов'язкових на етапі зовнішнього оцінювання для випускників шкіл, що виявляють бажання вступати на спеціальність «Початкова освіта»; впровадження англомовного консультування з використанням хмарних технологій та електронних платформ (коучинг та тьюторство); Методологічні підходи: особистісно орієнтований, гуманістичний, системний Принципи: науковості, систематичності, наочності, доступності
Змістовий блок	Зміст підготовки майбутнього вчителя початкової школи Форми і методи формування іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі (традиційні та сучасні) Етапи формування Формування мотивації до опанування іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі; реалізація педагогічних умов формування іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі; аналіз та корекція отриманих результатів
Результативний блок	Структурні компоненти: мотиваційний, організаційно-діяльнісний, соціолінгвістичний, когнітивно-рефлексивний Критерії сформованості: особистісний, ініціативний, мовознавчий, пізнавальний Рівні: високий, достатній, середній, базовий Результат: позитивна динаміка формування іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі

ників академічних груп. Розроблені інтегровані завдання для здобувачів різнорівневої складності відпрацьовуються безпосередньо на практичних заняттях (зокрема, інтерактивні програми) (Rakhomova et al., 2021: 990). Третій змістовий блок містить традиційні та інноваційні форми та методи формування іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі.

«Родзинкою» етапу є те, що студенти, учасники експерименту, поділені на групи, розробляють власні дослідницькі проекти під керівництвом викладача. Названі блоки націлені на

виконання єдиної мети – розвиток іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи. Результативний блок є підсумковим та дає змогу оцінити позитивні зміни отриманих результатів дослідження.

Висновки. На підставі аналізу наукових робіт вітчизняних та зарубіжних дослідників нами спроектована структурна модель формування іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі, що умовно ділиться на такі чотири блоки: цільовий, теоретико-методологічний, змістовий та результативний.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Киливник В.В. Формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів іноземної мови в системі педагогічного коледжу : дис. ... канд. пед. наук за спец. 015 – професійна освіта (13.00.04 – теорія і методика професійної освіти). Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, Міністерство освіти і науки України. Вінниця, 2019. 290 с. URL: https://vspu.edu.ua/content/specialized_academic_council/doc/2019/Kilivnick_V/dis.pdf.
2. Мороз О. Модель. Філософський енциклопедичний словник / В.І. Шинкарук (гол. редкол.). Київ : Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України: Абрис, 2002. 742 с.
3. Поплавська С.Д. Методологічні підходи формування комунікативної компетентності майбутніх медичних сестер. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка: Педагогічні науки*. 2018. № 6 (320). С. 240–248.
4. Словник іншомовних слів. URL: <https://www.jnsm.com.ua/cgi-bin/u/book/sis.pl?Qry=%EC%EE%E4%E5%EB%FC>.

5. Словник української мови. Академічний тлумачний словник. URL: <http://sum.in.ua/s/modelj>.
6. Тур О.М. Особистісно орієнтований підхід у процесі формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців із документознавства та інформаційної діяльності. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2015. Вип. 18. С. 111–116.
7. Шевченко О.В. Гуманістичний та особистісно-діяльнісний підхід процесу формування комунікативної компетентності студентів-гуманітаріїв. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог : НаУОА, 2019. Вип. 5(73). С. 277–279.
8. Філософський енциклопедичний словник. URL: <https://slovyk.me/dict/fes/%D0%BC%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D1%8C>.
9. Pakhomova T., Drach A., Vasilieva P., Serdiuchenko Y., Piddubtseva O. The use of educational computer programs in the training of foreign language teachers for speech activity. *Rev. EntreLinguas, Araraquara, v.00, n.00, p.000-000, 2021. E-ISSN: 2447–3529. URL: <https://periodicos.fclar.unesp.br/entrelinguas/article/view/15664/11719>*.

REFERENCES:

1. Kylyvnyk V.V. (2019) Formuvannia sotsiokulturnoi kompetentnosti maibutnix uchyteliv inozemnoi movy v systemi pedahohichnoho koledzhu. Dysertatsiia na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata pedahohichnykh nauk za spetsialnistiu 015 – profesiina osvita (13.00.04 – teoriia i metodyka profesiinoi osvity) [Formation of social and cultural competence of future foreign languages teachers in the system of pedagogical college]. *Candidate's thesis: 13.00.04. Vinnytsia, 2019. 290 p. [in Ukrainian]. https://vspu.edu.ua/content/specialized_academic_council/doc/2019/Kilivnick_V/dis.pdf*.
2. Moroz O. (2002) Model // *Filosofskyi entsyklopedychnyi slovnyk / V. I. Shynkaruk (hol. redkol.) [Model// Philosophic encyclopedic dictionary]*. K.: Instytut filosofii imeni Hryhoriia Skovorody NAN Ukrainy: Abrys, 742 p. [in Ukrainian].
3. Poplavska S. D. (2018) Metodolohichni pidkhody formuvannia komunikatyvnoi kompetentnosti maibutnix medychnykh sester [Methodological approaches to the formation of communicative competence of future nurses]. *Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka: Pedahohichni nauky. №6 (320). pp. 240–248. [in Ukrainian]*.
4. Slovnyk inshomovnykh sliv [Dictionary of foreign words] URL: <https://www.jnsm.com.ua/cgi-bin/u/book/sis.pl?Qry=%EC%EE%E4%E5%EB%FC>. [in Ukrainian].
5. Slovnyk ukrainskoi movy. Akademichnyi tлумачnyi slovnyk [Dictionary of Ukrainian language. Academic explanatory dictionary]. URL: <http://sum.in.ua/s/modelj>. [in Ukrainian].
6. Tur O. M. (2015) Osobystisno-oriientovanyi pidkhid u protsesi formuvannia komunikatyvnoi kompetentnosti maibutnix fakhivtsiv iz dokumentoznavstva ta informatsiinoi diialnosti [Personality-oriented approach in the process of formation of communicative competence of future specialists in document and information activities]. *Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka. Vyp. 18. pp. 111-116. [in Ukrainian]*.
7. Shevchenko O.V. (2019) Humanistychnyi ta osobystisno-diiialnisnyi pidkhid protsesu formuvannia komunikatyvnoi kompetentnosti studentiv-humanitariiv [Humanistic and personality-oriented approach to the process of formation of communicative competence of the humanitarian students]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia»: seriia «Filolohiia»*. Ostroh: NaUOA. Vyp. 5(73). pp. 277–279. [in Ukrainian].
8. Filosofskyi entsyklopedychnyi slovnyk [Philosophical encyclopedic dictionary] URL: <https://slovyk.me/dict/fes/%D0%BC%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D1%8C> [in Ukrainian].
9. Pakhomova, T., Drach, A., Vasilieva, P., Serdiuchenko, Y., Piddubtseva, O. (2021) The use of educational computer programs in the training of foreign language teachers for speech activity. *Rev. EntreLinguas, Araraquara, v.00, n.00, p.000-000, 2021. E-ISSN: 2447–3529. URL: <https://periodicos.fclar.unesp.br/entrelinguas/article/view/15664/11719>*.